

שבת קודש, תשע"ב
פרשת ויקהל-פיקודי
פסוק
עלון מס. 115

הגיליון יוצא לאור בסיוע
ידידנו הדגול
ר' אילן כהן צדק שיח'
להצלחתו בכל העניינים

בית ה'

נקודה למחשבה - מאירה בפתחה לפרשה

מתוך רבים, אחד

מתכון טעים ונדיר מגבש כפר שלם. הוא מורכב מן התבשיל הנוזלי המפורסם, מרק, עם הדבר האחרון שהייתם מדמיינים לעצמיכם, אבנים. כשהתושבים מבקשים לגלות את הסוד הפנטסטי - הם מבהינים כי המרכיב העיקרי נמצא ברשותם כל הזמן. צריך רק לדעת לעשות בו שימוש נכון...

מצא החייל שלוש אבנים גדולות וחלקות. הוא שטף אותן ביתרת המים שנותרו בכד, והניחן בתוך הסיר.

"זה מרק שלמדתי להכין במסגרת הצבא", הוא הסביר "כשלעצמו, הטעם שלו ערב לחיך. אבל ניתן לשדרג אותו אם מוסיפים לו מעט מלח וצרור עלים של פטרוזיליה. ככה הוא הופך למעדן מלכים אמיתי. בגלל שעוברת עליכם תקופת צנע, בטח אין לכם. לא נורא! החלק נוסף של המתכון יישאר תיאורטי, לפחות עד הפעם הבאה."

אחת הנשים קפצה ואמרה: "רגע, אני חושבת שנשאר לי במזווה כמה עלי פטרוזיליה מיותרים." גם השכנה שלה התנדבה להביא מלח. "למי אין את התבלין היסודי הזה בבית?! הרי בלעדיו לא ניתן להתחיל שום מתכון", כך אמרה ורצה להביא אותו. השלישית, שהייתה בעלת תדמית קשוחה במיוחד, נחפזה אל חלקת הגן הפרטית שלה, ושבה משם עם לפת גדולה.

ברגעים אלו, זיכרונם האבוד של התושבים חזר למקומו הראוי לו. פתאום, כל אחד זכר שיש לו משהו לתרום למען השדרוג המיוחל. תוך מספר דקות עשו את דרכם אל הסיר: גזרים, קישואים ותפוחי אדמה. גם נתח בשר ראוי להתכבד הושם בתוך הקדירה.

המשימה המשותפת רתמה אליה את כל האנשים. הכל התגייסו למען הצלחת המבצע. שואב המים, בעלי הלולים, משווקי פרות ההדר, כולם הכניסו לתוך הסיר שלל ירקות. אפילו חבית יין קטנה שיצאה ממרתף ראש הכפר הובאה למקום, כדי להשלים את החגיגה.

כפי שאמר החייל, המרק היה מעולה. הכמות הענקית הספיקה לכל הסועדים. היין שהורק אל הגרונות חימם את הלבבות, והשמחה נמשכה אל תוך השעות הקטנות של הלילה.

בבוקר כשקמו החיילים משנתם - נקהלו עליהם התושבים. כל אחד הביא להם משהו ממיטב מעדני ביתו. זה הביא לחם ויחני, וזה גבינת עיזים טרייה, האחד חמאה משובחת, השני מפרי בוסתנו, והאחר מרקחת מעשי ידי אשתו להתפאר.

"מעולם לא בא לפינו מרק כזה טעים כמו אתמול. אנו רוצים

הם הלכו ברישול, גוררים את עצמם על דרך העפר. פניהם המאובקות נצרבו מקרני השמש. מדי הצבא שלבשו על גופם, לא ראו את גיגית הכביסה זמן רב. אך הדבר שהטריד אותם יותר מכל, היה הרעב המתמשך שהציק להם מאוד. היו אלה שלושה חיילים ששבו משדה הקרב, המערכה הסתיימה, והם עשו את דרכם בחזרה הביתה.

"הנה, יש פה מקום ישוב", קרא אחד מן ההולכים. שני חבריו נשאו את עיניהם, בקו האופק השתרע כפר קטן טבול בירק. הם החישו את צעדיהם, ועד מהרה עמדו בכיכר המרכזית של הכפר.

תושבי המקום התאפיינו בהבדלי מעמדות זה מזה. כל קבוצה שאפה לקבל את האינטרסים שלה מתוך דחיקת רגלי הקבוצה האחרת. בנוסף, גל בצורת קשה תקף את האזור כולו והם החביאו את מזונם כדי לא להתחלק בו עם השכנים, או עם אנשים זרים.

באטימות, התושבים הציעו להם להמשיך בדרכם הלאה לכפר הסמוך בתקווה שאולי שם, ימצאו דבר מאכל להשביע את רעבונם ההולך וגובר. אבל, החיילים היו מותשים. הם החליטו פה אחד להישאר בכל מקרה, בכפר.

אז, הבזיק רעיון במוחו של אחד מהם. הוא פנה אל התושבים ואמר: "אני רואה כי אתם באמת מסכנים ואין לכם מה לאכול. אני מוכן לחלוק עימכם סוד אותו אני נושא עימי. זהו בעצם מתכון הישרדות מיוחד שעוזר לי לצלוח בביטחון את התקופות הקשות בחיי. מה דעתכם?"

"מתאים לנו", אמרו התושבים. "טוב", אמר, "אני מדבר על מרק מיוחד שעשוי מאבנים. הוא מאוד טעים, והכי חשוב, הוא מסייע לאדם, בפרט במצבים קשים." דבריו, גירו את סקרנות ההמון. קראו כולם לעומתו בקול גדול: "כן, כן, תלמד אותנו בבקשה את המתכון הסודי שברשותך."

ביקש החייל מאחת הנשים להביא את הסיר הכי גדול שהיה בביתה. השנייה התבקשה להביא כד מים גדול, והשלישית, גפרורים. הקהל אסף במהירות זרדים, מיד הדליקו את המדורה, מילאו את הסיר הענק במים, והעמידו אותו מעל האש. בינתיים,

"פיקודי", מורה על ההתפקדות ההמונית כלפי אותה מטרה, לא רק ברמת העיקרון הערטילאי, ערכת כינוסים ודיאלוגים עיוניים כאלה ואחרים, אלא בעיקר במישור הפרקטי, נדבות המשכן. גם פה הבדלי המעמדות הסוציאליים טושטשו עד בלי היכר גם ברמה הכלכלית. החכמה העליונה אחדה את מכלול התרומות תחת קורת גג אחת, "פיקודי המשכן".

בחסות אותה מטרה נעלית - צמחה לה ישות חדשה עתירת השראה וחסרת תקדים בהקיפה, "משכן העדות". זוהי עדות שמימית על המאמץ שנשא פרי, האיחוד בין הקצוות, בין שני עברי המתרס האידיאולוגי והפינינסי. התלות ההדדית, הגיבוש, ושיתוף הפעולה הפורה - הגשימו את החזון והפכו אותו מחלום למציאות חדשנית הקורמת עור וגידים. מצד אחד היא מצאה בסיס אחיד, צד שווה בין הכלל, הקמת משכן האל מכוח בשיתוף האומה כולה. מצד שני, היא לא פסחה או המעיטה ביכולותיו ובכישוריו האקסקלוסיביים של כל פרט, כך שלגופו של עניין, הן הציבור והן היחיד מיצו את עצמם בכל הפרויקט המורכב הזה. זוהי בעצם הוויה המבשרת על המוטו האידיאלי: "מתוך רבים, אחד".

"...כמובן, ההכרה באנושיותו המשותפת היא רק התחלת המשימה שלנו. מלים בלבד לא יענו על צרכיהם של עמינו. צרכים אלה ייענו רק אם נפעל באומץ בשנים הבאות; ואם נבין כי האתגרים שעומדים מולנו משותפים, וכי כישלוננו להתמודד עמם יכאיב לכולנו. הרי למדנו מההתנסות האחרונה שכשמערכת פינינסית נחלשת במדינה אחת, השגשוג נפגע בכל מקום. כששפעת חדשה פוגעת באדם אחד, כולם נמצאים בסכנה. כשאומה אחת מנסה להשיג נשק גרעיני, סכנת המתקפה הגרעינית עולה לכל המדינות. כשקיצונים אלימים פועלים באזור הררי אחד, אנשים מעבר לים בסכנה. וכאשר חפים מפשע בבוסניה ובדרפור נטבחים, זהו כתם על מצפוננו הקולקטיבי. זו המשמעות של החיים יחד בעולם הזה במאה ה-21. זו האחריות שיש לנו אחד כלפי השני, בנינו אנוש."

זוהי אחריות נכדה! מאחר שתולדות המין האנושי התאפיינו לא פעם בניסיונות של אומות ושבטים וכן, דתות - לשעבד אלה את אלה כדי לשרת את האינטרסים שלהם. אולם, בעידן חדש זה, גישות כאלה פועלות כחרב פיפיות. לנוכח התלות ההדדית שלנו, כל סדר עולמי שיחתור לשים אומה או קבוצה מעל אומה או קבוצה אחרת, מועד מראש לכישלון. על כן, תהיה אשר תהיה דעתנו על העבר, אסור לנו להיות שבויים שלו. עלינו להתמודד עם הבעיות שלנו באמצעות שותפות; עלינו לחלוק יחד את הקדמה..."

קטע מרכזי מתוך נאום הנשיא ה-42 של ארה"ב ברק אובמה, זוכה פרס נובל לשלום לשנת 2009 על: "תרומתו המיוחדת לאממציים לחזק את הדיפלומטיה הבינלאומית ואת שיתוף הפעולה בין העמים". הנאום המתוקשר נשא את הכותרת: "התחלה חדשה", והתקיים ב'4 ביוני 2009 באוניברסיטת קהיר, מצרים.

כאמור, התובנות האמורות, קיבלו במה קדומה בפתיח פרשנותו.

מסרון

"השותפות וההתלכדות - אחריות האנושיות"

את המתכון המיוחד של מרק האבנים", כך הייתה הבקשה שיצאה מהם פה אחד. אותו חייל שהיה בעל הרעיון ענה להם: "האמת שלא היה פה כל סוד. המרק הוא אותו מרק, והאבנים שהכנסתי לתוכו - לא הוסיפו ולא גרעו מטעמו מאומה. אלו הן סתם אבנים פשוטות." "אז מה בעצם עשה את המרק טעים כל כך לחיך?" שאלו אותו התושבים בסקרנות. "פשוט מאוד", השיב להם החייל, "אתמול ראיתם כיצד ניתן לבצע פרויקט אחד ביחד. ההרגשה והשותפות לעשות משהו אחד, להשלים אחד את השני, ובסוף - להתחלק בו עם כולם בשווה, זה סוד הטעם הטוב, התבלין האמיתי של התבשיל."

אספו החיילים את המנחות שהוגשו להם בתודה. הם עזבו את המקום שמחים, שבעים, וטובי לב. מאחריהם התמוססו להן כמגדלי קלפים חומות הבידול והקייטוב שצצו במהלך שנות עליונות של מחנה אחד על יריבו. כך, הכפריים מצאו עצמם מלוכדים תחת מטריה אחת, האחדות שמה, הכל בזכות מרק אבנים אחד...

"ויקהל משה את כל עדת בני ישראל... אלה פקודי המשכן"

משכן העדות... כאשר החכמה העליונה משתמשת במילה "ויקהל", או במקבילה הפותחת את הפרשה החופפת הבאה אחריה "פיקודי", אין כאן עניין מקרי! המילה של "קהל" מבטאת התקבצות אוסף של פרטים השונים מטבעם זה מזה [זאת בניגוד למונח "עם" המסמל חטיבה אורגנית אחידה]. אכן, תעודת הזהות של הקהל הישראלי הורכבה מיחידות השונות באופיין ובמהותן אחת מן השנייה. עם כל הייחודיות שהפגינה כל קבוצה כזאת או אחרת כזרם פרטי - עדיין השתרבבה למחנה נימת התבדלות וקיצוניות. כל מפלגה טיפחה את האג'נדה והאינטרסים שלה על פני יריבתה האידיאולוגית מתוך שאיפתה התכליתית, עליונות מרבית עליה ודחיקתה ממרכז הבמה ואור הזרקורים. כמנהיג אחראי, משה חש את נבכי הקונפליקט שבין האסכולות והסקטורים, ולא פחות מכך את השיקולים המצדדים באספקט ההומוגניות (בעל אחידות) כמו גם בהיבט ההטרוגניות (שונות). כל זרם הראה את היכולות האיכותיות שלו והתאמץ לנופף בהן על פני מתחריו. מאידך, מיזוג המחנות יכרסם במעמד היחיד והחצרות שבעקבותיו, שהרי כמות ואיכות לא הולכים יחדיו. ובתוכם, חוסר הסולידאריות איים לפגוע משמעותית במרקם ההרמוני העדין של כולם. מה עשה משה? הוא 'הקהיל' את כולם עבור מטרה אחת, בניית משכן האלוקים. משה, אשר כשמו כן הוא 'משיה' והפרדה של עיקר מטפלו, פתר את הדילמה באמצעות שותפות. הוא הבחין באותה נקודת ייעודית האומרת כי כאשר ניצבת מטרה מרכזית אחת, היא מוציאה בצורה אפקטיבית את האנרגיות החיוביות, את כל הטוב האצור בכל פרט למען הכלל, כל זאת מבלי לפגוע באיכויות היחיד כשלעצמו. לשם כך הוא גייס את כולם עבור האידיאל, השראת השכינה בקרבם.

ואכן, ההתלכדות העממית הוכיחה את עצמה. המילה

לתגובות: bethashem@gmail.com

בברכת "שבת שלום ומבורך" לכל הקוראים היקרים מאת העורך וכותב המאמרים - יונתן דדון

העלון מוקדש להצלחה בתורה ויראת שמים ולכל העניינים ברוחניות ובגשמיות של הילדים היקרים והנעימים חיים וויטאל וניתאי בני אילנית